

Motion till riksdagen 2018/19:1147

av **Carina Ödebrink (S)**

Bättre styrning av nätläkare och digital vård

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reglering av marknaden för nätläkare och digitala vårdcentraler och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den solidariskt finansierade och demokratiskt styrda sjukvården utgår från målet om en jämlik sjukvård som säkerställer en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen där den med störst behov ska ges företräde till vården.

Hälso- och sjukvård är en verksamhet i ständig förändring. Vård och behandlingsmetoder utvecklas, ny teknik och nya läkemedel bidrar till att allt fler kan behandlas och också leva med svåra sjukdomar resten av livet. Den digitala tekniken har en självklar plats när det gäller att utveckla vården och involvera patienterna och deras anhöriga i den egna vården. Det kan bidra till att skapa trygghet och patientdelaktighet och öka patientsäkerhet samt att resurserna används effektivt.

Utvecklingen av olika digitala vårdtjänster har de senaste åren gått snabbt, både i landstingens egen regi och på den privata marknaden genom så kallade nätdoktorer. Digitaliseringen innebär nya möjligheter för sjukvården men också risker. Därför behöver samhället ta ansvar inte bara för att följa utvecklingen utan också för att styra densamma för en trygg och bra vård och ett effektivt resursutnyttjande. Med en stundtals aggressiv marknadsföring från privata vårdföretag finns uppenbar risk att vårdens resurser nyttjas i strid mot politiskt uppsatta mål där friska patienter, med lindriga åkommor som bäst lämpar sig för egenvård, tränger undan patienter, ofta äldre och multisjuka, som behöver vården mest.

Regeringen har uppmärksammat de problem som finns och behovet av en tydligare styrning av marknaden för nätläkare och digitala vårdcentraler. Utredningen Styrning för en mer jämlik vård ska lämna sitt slutbetänkande i juni 2019. Socialstyrelsen har dessutom fått regeringens uppdrag att kartlägga omfattningen och inriktningen på digitala vårdtjänster riktade till patienter. Socialstyrelsen ska komma med förslag på hur uppföljning av kvalitet kan ske samt lämna rekommendationer om vilken typ av vård

och behandling som lämpar sig, respektive inte lämpar sig, att hantera via digitala vårdtjänster riktade till patienter. Uppdraget ska slutredovisas under hösten 2018.

I Socialstyrelsens rapport Digitala vårdtjänster riktade till patienter beskrivs att sedan de digitala besöken började rapporteras in till SKL har antalet besök ökat i snabb takt. I april 2018 skedde drygt 35 000 besök, att jämföra med 17 000 besök samma månad 2017.

De som nyttjar de digitala vårdtjänsterna mest är patienter i storstadsområdena medan de delar av landet som ofta har större problem med vakanta allmänläkartjänster och bristande tillgänglighet nyttjar de digitala tjänsterna i mindre omfattning.

Granskning har gjorts av Region Jönköpings län avseende hantering av diagnos-sättning av lunginflammation och halsfluss. Resultaten visade att det fanns stora brister när det gäller följsamheten i fråga om riktlinjer och kriterier som ska vara uppfyllda för att kunna ställa korrekta diagnoser. Patienter fick dessutom antibiotika utskrivet i många fall utan att nödvändiga kriterier var uppfyllda. Det förekommer också att nätläkare skrivit ut sjukintyg till patienter på tveksamma grunder vilket riskerar att urholka legitimiteten för sjukintygen.

Primärvården är basen i sjukvården där patienterna ska få vård och behandling utifrån sina individuella behov. Den starka ökningen av digitala läkarbesök riskerar att läkarresurserna inte nyttjas optimalt och där patientens kontakt med vården skulle kunna skötas på en annan vårdnivå exempelvis av sjuksköterska eller fysioterapeut. Rätt vård på rätt nivå handlar om teamarbete och att ta vara på vårdens alla kompetenser.

Digitala vårdmöten ska omfattas av de regelverk och kontrollsystem som finns för en patientsäker vård, och resurser ska styras dit de behövs mest. Därför behövs styrsystem så att även så kallade nätdoktorer tar ansvar för att tillhandahålla vård efter behov på lika villkor.

Carina Ödebrink (S)